

**MAYIS 2021 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
STRATEJİ VE GÜVENLİK
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

1- Sayfa 144 ilk paragrafa aşağıdaki metin eklenmiştir.

.....Her ne kadar söz konusu kanun, 24 Haziran 2018 seçimleri ardından hayata geçen yeni Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemi kapsamında kurumsal örgütlenme yapısında gerçekleştirilen değişiklikler çerçevesinde yürürlükten kaldırılarak, 15 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan “Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği’nin yapısı yeniden düzenlenmiş ise de, ilgili kararnamede yürürlükten kaldırılan kanunda yer alan millî güvenlik tanımı değiştirilmeden korunmuştur. Benzer şekilde, hem yürürlükten kaldırılan Millî Güvenlik Kanunu hem de 15 Temmuz 2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde (millî)

2- Sayfa 145 ilk paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Söz konusu ulusal güvenlik politikası Millî Güvenlik Siyaseti Belgesi (MGSB) olarak anılan bir belge çerçevesinde çizilmektedir. Kamuoyunda ‘Kırmızı Kitap’ olarak da bilinen MGSB, MGK’nın Temmuz 2018’de gerçekleştirilen yapısal değişime kadar Bakanlar Kurulu adına, bu tarihten itibaren ise Cumhurbaşkanı adına hazırladığı ulusal güvenlik konusundaki en temel politika belgesidir. İlgili kurumlar bu belge ışığında genel politika ve stratejilerini belirlerler. Gizli bir belge niteliğinde hazırlanan MGSB, Türkiye Cumhuriyeti’nin bekâsı ve Türk Milleti’nin refahı na ilişkin izlenecek millî güvenlik siyasetinin esaslarını içeren; Türkiye Cumhuriyeti’nin millî menfaati ve millî hedeflerini, millî hedeflere ulaşılması için takip edilecek iç ve dış güvenlik ile savunma siyasetlerine ilişkin esasları kapsayan bir yol haritası şeklinde tanımlanmaktadır.

3- Sayfa 146 “İnternet”in altındaki 2. paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

... Buna karşılık, Avrupa Birliği (AB) uyum sürecinde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler ve Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemi’ne geçişte gerçekleşen kurumsal yeniden yapılanma ile Türkiye’de güvenlik politikalarının belirlenmesinde askeri yapı belirleyiciliğini değilse de, tekeli yitirmiştir. Buna rağmen güvenlik politikalarının dayandığı kavramsallaştırmanın değişmiş olması, sivil bürokrasinin algılamalarının da benzer temellere dayandığının göstergesidir. Sivil bürokrasinin ulusal güvenlik konusundaki görüşlerini büyük ölçüde yakın zamana kadar Harp Akademileri Komutanlığı’na bağlı çalışan Millî Güvenlik Akademisi’nde verilen eğitim programlarından edinmiş olması bu sonucu hazırlayan nedenler arasında sıralanabilir. Her ne kadar Millî Güvenlik Akademisi, 2012 yılında Harp Akademileri Kanunu’nda yapılan değişiklik ile lağvedilmişse de, Bakanlar Kurulu’nun 14 Kasım 2016 tarihli kararı ile oluşturulan Millî Savunma Üniversitesi teşkilatı kapsamında kurulan Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü aynı işlevi sürdürmektedir. Güvenlik Çalışmaları disiplinine bakıldığında ise, akademik çevrelerin güvenlik algılamasının çok az örnek dışında resmi kavramsallaştırma ile uyumlu olduğu görülecektir.

4- Sayfa 146 “İnternet”in altındaki yanyazı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Millî Güvenlik Akademisi: 1952 yılında Harp Akademileri Komutanlığına bağlı bir kurum olarak İstanbul’da Millî Savunma Akademisi adıyla kurulmuştur. 1997’de İstanbul’dan Ankara’ya taşınan MGA çalışmalarını, 2012 yılında kapatılana kadar MGK Genel Sekreterliği binasında sürdürmüştür. Son olarak 14 Kasım 2016 tarihinde İstanbul’da eski Harp Akademileri Komutanlığı tesislerinde kurulan Millî Savunma Üniversitesi bünyesinde Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü adıyla yeniden tesis edilmiştir. MGA, açık olduğu dönemlerde, ulusal güvenlik ve ulusal güvenlik politikası kavramları ile devletin ulusal güvenlik politikası hakkında üst düzey Silahlı Kuvvetler mensupları ile kamu kurum ve kuruluşlarında ve zaman zaman da özel sektörde çalışan üst düzey görevliler ile aday yöneticilere eğitim vermiştir.

5- Sayfa 146 “Sıra Sizde 1”in altındaki paragrafın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

.... Etüt Merkezi (SAREM) adını almış ve 2001’de kapatılana kadar araştırma, yayın ve karar vericilere rapor üretme faaliyetleri ile Türkiye’de stratejik düşüncenin gelişimine katkıda bulunmuştur.

6- Sayfa 150 "Sıra Sizde 2"nin üstündeki paragrafa metin eklenmiştir.

.... Öte yandan, yeni stratejik konseptte tehdit olarak vurgu yapılan terörizm ve istikrarsız bölgelerden kaynaklanan silah, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı gibi faaliyetler de, geçiş güzergahında olması nedeniyle Türkiye'yi yakından ilgilendirmekte, ulusal güvenlik ve strateji politikalarını doğrudan etkilemektedir. Benzer şekilde NATO'nun imkân ve kabiliyetlerinin enerji güvenliğini sağlamak için kullanılması da yeni konseptte yer almıştır. Türkiye'nin enerji geçiş güzergâhları bakımından benzersiz konumu nedeniyle temel oyuncuların biri haline gelmiş olması, yine NATO stratejisi ile Türkiye'nin ulusal stratejileri arasında yakınsama ortaya çıkartmıştır.

7- Sayfa 154 "Tablo 8.1" çıkarılmıştır.

8- Sayfa 155 ilk paragrafın altına yeni konu eklenmiştir.

Arap Baharının Etkileri

Aralık 2010'da başlayan, Tunus, Mısır, Libya ve Yemen'de otoriter iktidarların değişmesine yol açan Arap Baharı 2011'de Suriye'de iç savaşa dönüşerek Ortadoğu bölgesinde genel bir istikrarsızlık ve değişim süreci başlatmıştır. Bu çerçevede ortaya çıkan belirsizlikler bölgenin önemli bir aktörü olan Türkiye'nin güvenlik ve dış politikalarını doğrudan etkilemiştir. Türkiye hem uluslararası sistemin büyük aktörlerinin hem de tüm bölgesel aktörlerin müdahil olduğu Suriye iç savaşından, bu ülkelye sahip olduğu uzun kara sınırı ile ekonomik-siyasi bağlantıları ve muhatap olduğu yoğun mülteci akını nedeniyle en fazla etkilenen ülkelerden biri olmuştur.

Arap Baharı sürecinin bu anlamda Türkiye'nin dış ve güvenlik politikalarına ilk belirgin etkisi, 2000'li yıllarda bölgeye yönelik politikalarında öne çıkarttığı "yumuşak güç" politikasının yerini geleneksel politikalara dönüşün almış olmasıdır. Suriye'de başlayan iç savaşla dönüşen bölgesel jeopolitik durum, Türkiye açısından özelde sınır güvenliği sorununu, genelde ise askeri güvenlik bakış açısını öne çıkarmıştır. Suriye iç savaşıyla bağlantılı şekilde gelişen mülteci akını, radikal terörizm ve Kürt sorununun yanı sıra, Suriye'de askerleri veya destekledikleri silahlı gruplar üzerinden farklı politikalar yürüten devletlerin varlığı da, tüm bunları toprak bütünlüğü ve ülkenin bekâsına yönelik ciddi tehditler olarak ağılayan Türkiye için sert/askeri güvenlik politikalarını öne çıkartmak bir bakıma kaçınılmaz olmuştur.

Uluslararası sistemin şekillenmesine etki etme konusunda büyük güçler arasındaki rekabeti yeniden gündeme getiren, terörizm, mülteciler ve vekalet savaşları gibi güvenlik gündemlerini ortaya çıkaran Suriye iç savaşı, Türkiye'nin yalnızca komşuluk ilişkilerinde ve sınır güvenliğinde değil, bir yanda ABD ve AB ile diğer yanda Rusya ve İran ile ilişkilerinin seyrinde de kırılmalara ve gerginliklere yol açmıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin dış ve güvenlik politikalarının özünü oluşturan denge arayışını sürdürmek Türkiye açısından güçleşmiş, bu da ülkedeki "güvensizlik" algısını artırarak, güvenlik politikalarının bu bağlamda şekillenmesine katkıda bulunmuştur.

9- Sayfa 155 "Türkiye'nin Güvenlik Politikalarının Kurumsal Yapısı" başlığının altındaki konu aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

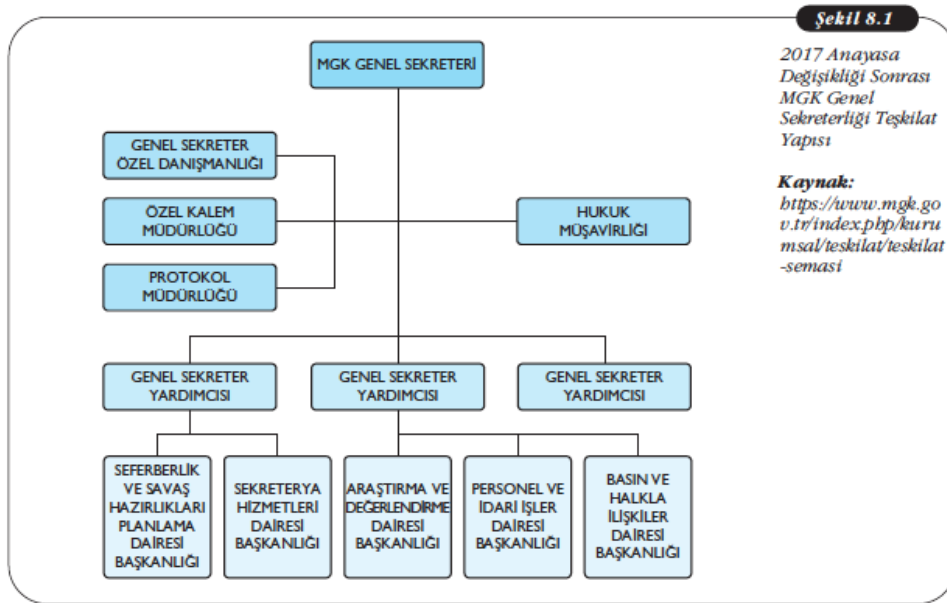
Her ne kadar son yıllarda yapı hızla değişmekle birlikte, hâlihazırdaki geçerli mevzuat çerçevesinde Türkiye'nin ulusal güvenlik politikalarının belirlenmesinde temel aktörler, Cumhurbaşkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, MGK ve diğer yürütme organları olarak sıralanabilir. Bu aktörlerin ulusal güvenlik sisteminin belirleyicileri olmaları, 1982 Anayasasının 117. ve 118. maddeleri ile bu maddelere ilişkin değişiklikler (2003, 2010 ve 2017) ve buna uygun çıkarılan kanunlar ile Haziran 2018'den itibaren Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine dayanmaktadır.

1982 Anayasası'nın yapılış aşamasında yürütmenin başı olarak Cumhurbaşkanı'na ulusal güvenlik konularında verdiği yetkiler Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemine geçiş sürecinde yapılan 16 Nisan 2017 Referandumu ile artırılarak, daha önce Anayasada Başbakan ve Bakanlar Kurulu'na verilen yetkiler de Cumhurbaşkanı'na devredilmiştir. Bu çerçevede, TBMM adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin başkomutanlığını temsil etmek; Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek; Genelkurmay Başkanı'nı atamak; milli güvenlik politikalarını belirlemek ve gerekli tedbirleri almaktır.

Anayasaya (117. ve 118. maddeler) göre Cumhurbaşkanı, ulusal güvenliğin sağlanması ile Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından TBMM'ye karşı sorumludur. Ayrıca, 2017 Referandum ile ilgili maddelerde yapılan değişikliklerle daha önce Bakanlar Kurulu'na verilmiş olan ulusal güvenliğin sağlanması ve ulusal güvenlik politikalarının tespit ve uygulaması ile ilgili kararların alınması görev ve yetkisi Cumhurbaşkanına verilmiştir. Bu değişiklikler öncesinde ulusal güvenlik, hükümetin genel siyaseti ve sorumluluğu içinde yer almakla birlikte, MGK kanunu yoluyla özerk bir alan gibi düzenlenmiş olduğundan, MGK ulusal güvenlik sisteminin baş aktörü konumunu uzun süre korumuştur.

2001 yılında başlayan Avrupa Birliği uyum süreci çerçevesinde yapılan değişikliklere kadar MGK, devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kurulu'na bildiren bir kurum olarak tanımlanmaktaydı. 2003'de MGK kanununda yapılan değişiklikle MGK "bildiren" kurum olmaktan çıkarılarak "tavsiye eden" bir kuruma dönüştürülmüştür. Ayrıca daha önce MGK tavsiyeleri hükümet tarafından "öncelikle görüşülecek" şeklinde yer alırken, kanunda yapılan değişiklikle sadece hükümet tarafından "değerlendirilir" hale getirilmiştir. 16 Nisan 2017'de gerçekleştirilen referandum kapsamında yapılan anayasa değişikliği ile MGK'nın ulusal güvenlik politikalarındaki belirleyici konumu bir kez daha dönüşmüş, MGK "devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Cumhurbaşkanına bildiren" bir kurum olarak tanımlanmıştır. Böylece MGK zaman içerisinde Türkiye'nin güvenlik politikalarını belirleyen asker ağırlıklı temel kurum olmaktan, sivilleşen ve politikaların belirlenmesinde danışma işlevi ağırlık kazanan bir kuruma dönüşmüştür.

10- Sayfa 156 "Tablo 8.2" çıkarılmış yerine aşağıdaki "Şekil 8.1" eklenmiştir.

11- Sayfa 156'daki paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türkiye'nin ulusal güvenliğine dair en temel belge olan Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi de bu süreçler içinde ortaya çıkar ve kabul edilir. 2018 değişikliklerine kadar, MGK Genel Sekreterliğinin Genelkurmay Başkanlığı öncülüğünde, ilgili bakanlık ve kurumlarla koordinasyon halinde hazırladığı taslak ulusal güvenlik siyaseti belgesi ilk olarak MGK'ya sunulur ardından MGK'da kabul edilerek tavsiye kararı olarak Bakanlar Kurulu'nun onayına gönderilir, ve Bakanlar Kurulu tarafından onaylanması halinde uygulanmaya alınır. Son değişikliklerin ardından, MGK Genel Sekreterliği tarafından hazırlanan Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi, MGK'da kabul edilmesinin ardından onaylanmak üzere Cumhurbaşkanı'na sunulmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu değişiklikler ile Türkiye'nin güvenlik yapılanmasında bilginin elde edilmesi, yorumlanması ve kullanılması ile karar alma süreçlerine kadar tüm basamaklar Cumhurbaşkanlığı Şemsiyesi altında tek elde toplanmıştır.

12- Sayfa 158 "Kendimizi Sınayalım" 9. soru aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de ulusal güvenlik politikalarını belirleyen temel aktörler arasında sayılamaz?

- MGK
- Türk Silahlı Kuvvetleri
- Dışişleri Bakanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Cumhurbaşkanı